

13. Leme, A. C. B., Jess Haines, L. Tang, K. L. L. Dunker, S. T. P., Mauro Fisberg, Gerson L. Ferrari, & Regina M. Fisberg. (2020). Impact of Strategies for Preventing Obesity and Risk Factors for Eating Disorders among Adolescents: A Systematic Review" *Nutrients* 12, no. 10: 3134. <https://doi.org/10.3390/nu12103134>
14. McCabe, Marita & Ricciardelli, Lina & Banfield, Sophie. (2001). Body image, strategies to change muscles and weight, and puberty. *Eating Behaviors - EAT BEHAV.* 2. 129-149. 10.1016/S1471-0153(01)00025-3.
15. Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025. Geneva: World Health Organization, 2016. 28 p. http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/282961/65wd09e_PhysicalActivityStrategy_150474.pdf.
16. Population-based prevention strategies for childhood obesity: report of a WHO forum and technical meeting 15-17 December 2009. Geneva: World Health Organization, 2010. 40 p. <http://www.who.int/dietphysicalactivity/childhood/child-obesity-eng.pdf>.
17. Report of the Commission on Ending Childhood Obesity: implementation plan. 2017 https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA70/A70_31-en.pdf
18. Tremblay M. S., LeBlanc A. G., Kho M. E., Saunders T. J. (2011) Systematic review of sedentary behaviour and health indicators in school-aged children and youth. *Int J Behav Nutr Phys Act.* 8 (98) doi: 10.1186/1479-5868-8-98.
19. Vani, M. F., Murray, R. M., & Sabiston, C. M. (2021). Body image and physical activity. In Z. Zenko & L. Jones (Eds.), *Essentials of exercise and sport psychology: An open access textbook* (pp. 150–175). Society for Transparency, Openness, and Replication in Kinesiology. <https://doi.org/10.51224/B1007>
20. Voelker DK, Reel JJ, Greenleaf C. (2015). Weight status and body image perceptions in adolescents: current perspectives. *Adolesc Health Med Ther.* 2015 Aug 25;6:149-58. doi: 10.2147/AHMT.S68344.
21. WHO STEPS surveillance manuale. The WHO STEP wise approach to noncommunicable disease risk factor surveillance. Geneva: World Health Organization, 2017. 474 p. http://www.who.int/ncds/surveillance/steps/STEPS_Manual.pdf?ua=1.
22. World Obesity Atlas 2023 <https://www.worldobesity.org/resources/resource-library/world-obesity-atlas-2023>.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.10(170).33
УДК 796.012.1:355.233.2-057.36

Швець В.Л., аспірант
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів
Дух Т.І.
доцент, кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів
Павлова Ю.О.
професор, доктор наук з фізичного виховання і спорту
професор Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів

ОЦІНЮВАННЯ ВАЖЛИВОСТІ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ВІЙСЬКОВІЙ ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

У цій роботі ми аналізували значення фізичних якостей військовослужбовців за допомогою експертного оцінювання. До дослідження були залучені інструкторів фізичної підготовки і спорту та учасники курсів підвищення кваліфікації. Встановлено, що практично щодо усіх фізичних якостей відповіді обох груп респондентів не відрізнялися, виявлені відмінності стосувалися часу реакції за вибором, часу простої реакції на зоровий подразник та здатності до утримання статистичної рівноваги ($p < 0,05$). Опитування інструктори з фізичної підготовки і спорту показало, що найбільш важливими фізичними якостями для військовослужбовців є час простої реакції на зоровий подразник ($4,59 \pm 0,74$ бала), здатність до утримання статистичної рівноваги ($4,52 \pm 0,63$ бала) і координованість рухів ($4,48 \pm 0,63$ бала). Для учасників курсів підвищення кваліфікації основною була координованість рухів ($4,34 \pm 0,75$ бала), на другому місці була силова витривалість ($4,29 \pm 0,75$ бала), швидкість ($4,28 \pm 0,84$ бала) і швидкісна силу ($4,28 \pm 0,77$ бала).

Ключові слова: фізичні якості, інструктори з фізичної підготовки і спорту, фізична підготовка, військовослужбовці.

Shvets V.L., Dukh T.I., Pavlova I.O. Assessment of the importance of physical qualities in the military physical training of military. Taking into account the current state of modernization of weapons, equipment, improvement of forms and methods of conducting combat operations and comprehensive provision of units of the Ukrainian forces in accordance with NATO standards (world

standards), it is urgent to make changes to the existing programs of professional education of future officers, in particular, programs of special physical training. In this work, we conducted a comparative analysis of the assessment of the importance of the physical qualities of military personnel according to physical training and sports instructors and students of participants of professional development courses. 29 physical training and sports instructors and 155 participants of professional development courses of the

Vasyly Vyshyvany training center of the National Guard of Ukraine participated in the study. We found that the opinions of physical training and sports instructors and participants of professional development courses were similar for almost all qualities, the differences in the priority of physical qualities were in the time of reaction to a choice, the time of a simple reaction to a visual stimulus, and the ability to maintain statistical equilibrium ($p < 0.05$). A survey of physical training and sports instructors showed that the most important physical qualities for military personnel are the time of a simple reaction to a visual stimulus (4.59 ± 0.74 points), the ability to maintain statistical balance (4.52 ± 0.63 points) and coordination of movements (4.48 ± 0.63 points). For the participants of professional development courses, coordination of movements was the most important (4.34 ± 0.75 points), strength endurance (4.29 ± 0.75 points), speed (4.28 ± 0.84 points) and speed strength (4.28 ± 0.77 points).

Key words physical qualities, physical training and sports instructors, physical training, military personnel.

Постановка проблеми. З огляду на теперішню ситуацію в Україні, а саме – вторгнення Росії та військові дії на теренах України, службам правоохоронних та силових структур потрібно забезпечити високоефективну боєздатність армії. Успішна реалізація цього завдання безпосередньо залежить від психофізичного розвитку особистості військовослужбовця, і насамперед розвитку фізичної якостей [5]. Прогресивний розвиток інформаційних технологій, озброєння і військової техніки змінює характер і способи ведення бойових дій, а також і підходи до змісту бойової підготовки. Водночас, фізична підготовка залишається одним з основних компонентів бойової підготовки, що забезпечує фізичну та психологічну готовність військовослужбовців до дій в екстремальних умовах і передбачає розвиток спеціальних фізичних якостей [1, 7, 13].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз сучасних досліджень з питань організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання у вищих військових навчальних закладах освіти доводить, що завдання формування готовності офіцерів до майбутньої військово-професійної діяльності має вирішуватись за допомогою низки навчальних дисциплін професійно-орієнтованої підготовки, одною з яких є спеціальна фізична підготовка [3, 5, 12]. За твердженням Романчука С.В. ефективність фізичної підготовки з формування необхідних якостей у фахівців залежить від розмаїтості застосовуваних засобів, її обсягу й спрямованості [9].

У численних працях [4, 6, 10] доведено позитивний вплив фізичної підготовки на певні можливості з розвитку професійно значущих умінь, навичок, адаптаційних можливостей організму, у підвищенні фізичної й розумової працездатності, функціональних резервів організму й інших якостей військовослужбовців. Високий рівень фізичної підготовленості зменшує ступінь стомлення і віддаляє терміни його настання, дозволяє підвищити стійкість організму до певних несприятливих впливів. Спеціальні фізичні вправи істотно підвищують стійкість організму військовослужбовців до нестачі кисню, тривалої гіподинамії, різких перепадів тиску, різних переважань, високої та низької температури середовища, і загалом знижують негативний вплив несприятливих факторів, зберігають працездатність [2, 11, 13].

Аналіз наукових праць з питань фізичної готовності до майбутньої військово-професійної діяльності свідчить про різноплановість наукових підходів до формування цієї складової професійної компетентності офіцерів. Проте, на наш погляд, на сучасному етапі недостатньо вивченими є питання професійно важливих фізичних якостей військовослужбовців.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконується згідно теми 3.1. «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності, фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових викликів» Зведеного плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського на 2021–2024 рр. (протокол засідання вченої ради № 4 від 09.02.2021 р).

Мета роботи полягала у з'ясуванні важливості фізичних якостей у структурі фізичної підготовки військовослужбовців.

Матеріали і методи. У дослідженні взяли участь дві групи респондентів:

1) інструктори з фізичної підготовки і спорту: $N = 29$ (з них – $N = 16$ майорів, $N = 11$ підполковників та $N = 2$ полковники), вік – $M (SD) = 34,90 (10,24)$ року, стаж роботи за фахом – $M (SD) = 16,48 (7,77)$ року; стаж занять спортом – $M (SD) = 16,30 (7,71)$ року;

2) учасники курсів підвищення кваліфікації навчально-тренувального центру імені Василя Вишиваного Національної гвардії України: $N = 155$, вік – $M (SD) = 25,56 (7,13)$ року, тривалість військової служби – $M (SD) = 3,73 (4,26)$ року; стаж занять спортом – $M (SD) = 5,0 (4,24)$ року.

У роботі використано такі методи: теоретичний аналіз і узагальнення наукової та методичної літератури, метод соціологічного опитування (анкетування), методи математичної статистики. Аналіз і синтез наукової та методичної літератури здійснювався на основі опрацювання інтернет-джерел, узагальнення експериментальних досліджень науковців. Систематизація отриманих результатів проводилася для аргументування основних положень дослідження, узагальнення наявних даних, обґрунтування важливості фізичної підготовки військовослужбовців. Соціологічний (анкетування) метод було використано з метою з'ясування професійно важливих якостей військовослужбовців. Анкета містила питань щодо актуальних проблем у військових структурах, необхідності та ступеня важливості професійно важливих якостей, соціальних та особистісних аспектів впливу професійно-прикладної психофізичної підготовки майбутніх інструкторів з фізичної підготовки і спорту. Для відповіді на запитання використовували 5-бальну шкалу Лікерта.

Обчислювали середнє значення (M), середнє квадратичне відхилення (SD) та похибку середнього (SE). Відмінності між даними аналізували за допомогою χ^2 Крускала – Воліса. Достовірними вважали відмінності при $p < 0,05$.

Процедура. Респонденти отримали анкету, яка містила інформацію про мету та завдання дослідження, інформовану згоду на участь у дослідженні та питання основної частини. Учасників було ознайомлено із метою та завданнями дослідження, особливостями оцінювання, вони були проінформовані про можливість відмовитися від участі у дослідженні у будь-який момент часу. Учасники надали інформовану згоду на участь у дослідженні, було вжито усіх заходів для забезпечення анонімності учасників.

Виклад основного матеріалу. Опитування інструктори з фізичної підготовки і спорту показало, що найбільш

важливими фізичними якостями для військовослужбовців є час простої реакції на зоровий подразник ($4,59 \pm 0,74$ бала), здатність до утримання статистичної рівноваги ($4,52 \pm 0,63$ бала) і координованість рухів ($4,48 \pm 0,63$ бала). Натомість, учасники курсів підвищення кваліфікації найвищу оцінку поставили такій якості як координованість рухів ($4,34 \pm 0,75$ бала), на другому місці згідно цього рейтингу були силова витривалість ($4,29 \pm 0,75$ бала), швидкість ($4,28 \pm 0,84$ бала) і швидкісна сила ($4,28 \pm 0,77$ бала) (табл. 1).

Порівняння відповідей двох груп респондентів виявило статистично достовірні відмінності за окремими параметрами. Достовірно відрізнялися відповіді опитаних, що стосувалися важливості часу простої реакції на зоровий подразник – показник для інструкторів з фізичної підготовки і спорту був $4,59$ бала, тоді як учасників курсів підвищення кваліфікації – $4,15$ бала ($p < 0,05$).

Таблиця 1

Пріоритетність фізичних якостей у професійній діяльності військовослужбовців

Якості	Група респондентів	Статистичні показники			χ^2	p
		M	SE	SD		
1. Аеробна витривалість	інструктор	4,14	0,14	0,74	1,389	0,239
	учасники курсів	3,92	0,07	0,85		
2. Силова витривалість	інструктор	4,41	0,16	0,87	1,475	0,224
	учасники курсів	4,29	0,06	0,75		
3. Швидкісна витривалість	інструктор	4,17	0,16	0,85	> 0,001	0,981
	учасники курсів	4,14	0,07	0,94		
4. Швидкість	інструктор	4,28	0,15	0,80	0,024	0,877
	учасники курсів	4,28	0,07	0,84		
5. Час простої реакції на слуховий подразник	інструктор	4,34	0,16	0,86	1,869	0,172
	учасники курсів	4,12	0,07	0,90		
6. Час простої реакції на зоровий подразник	інструктор	4,59	0,12	0,63	5,385	0,020
	учасники курсів	4,15	0,08	0,95		
7. Час складної реакції	інструктор	4,31	0,14	0,76	2,782	0,095
	учасники курсів	3,99	0,07	0,91		
8. Час реакції з вибором	інструктор	4,45	0,13	0,69	4,302	0,038
	учасники курсів	4,08	0,07	0,89		
9. Швидкість одиночного руху	інструктор	4,28	0,14	0,75	0,304	0,581
	учасники курсів	4,18	0,07	0,82		
10. Частота рухів	інструктор	4,38	0,14	0,77	3,050	0,081
	учасники курсів	4,13	0,06	0,79		
12. Максимальна сила	інструктор	4,24	0,13	0,74	0,001	0,974
	учасники курсів	4,25	0,06	0,73		
13. Швидкісна сила	інструктор	4,31	0,13	0,71	0,002	0,965
	учасники курсів	4,28	0,06	0,77		
15. Координованість рухів (спритність)	інструктор	4,48	0,12	0,63	0,707	0,401
	учасники курсів	4,34	0,06	0,75		
16. Здатність до диференціації рухів у просторі	інструктор	4,34	0,12	0,67	0,424	0,515
	учасники курсів	4,22	0,06	0,79		
17. Здатність до диференціації зусиль	інструктор	4,28	0,11	0,59	0,754	0,385
	учасники курсів	4,11	0,06	0,80		
18. Здатність до диференціації часових проміжків	інструктор	4,07	0,16	0,88	> 0,001	0,984
	учасники курсів	4,08	0,06	0,80		
19. Здатність утримання статичної рівноваги	інструктор	4,52	0,12	0,63	4,073	0,044
	учасники курсів	4,15	0,07	0,87		
20. Здатність утримання динамічної рівноваги	інструктор	4,34	0,14	0,77	2,188	0,139
	учасники курсів	4,11	0,07	0,83		
21. Відчуття ритму	інструктор	4,45	0,14	0,74	2,117	0,146
	учасники курсів	4,20	0,07	0,84		
22. Гнучкість	інструктор	4,00	0,18	1,00	0,136	0,712
	учасники курсів	3,92	0,08	1,03		

Другою за значимістю, на думку інструкторів з фізичної підготовки і спорту була здатність до утримання статистичної рівноваги ($4,52 \pm 0,63$ бала), проте учасники курсів підвищення кваліфікації оцінили достовірно нижче ($p < 0,05$) важливість цієї якості ($4,15 \pm 0,87$ бала).

Подібні закономірності спостерігали і у випадку часу реакції за вибором – інструктори з фізичної підготовки і спорту оцінили важливість цієї фізичної якості як дуже високу ($4,45 \pm 0,69$ бала), натомість учасники курсів підвищення кваліфікації дали нижчу оцінку ($4,08 \pm 0,89$ бала, $p < 0,05$).

Оцінки двох груп респондентів не відрізняються ($p > 0,05$) щодо таких якостей як швидкісна витривалість (показник

для обох груп респондентів – 4,1 бала), максимальна сила і силова витривалість (показник для обох груп опитаних – 4,2 бала), здатність диференціації часових проміжків (показник для обох груп респондентів – 4 бала), швидкісна сила (показник для опитаних – 4,3 бала), здатність диференціації рухів у просторі (4,3 бала для інструкторів та 4,2 бала – для учасників курсів підвищення кваліфікації). Варто також зазначити, що важливим є не лише відсутність відмінностей у відповідях цих груп респондентів, але й високі значення цих показників. Відповіді опитаних військовослужбовців не відрізнялися щодо важливості аеробної витривалості – середній показник для групи інструкторів був 4 бала, тоді як учасників курсів – 3,9 бала.

Група інструкторів вище середнього оцінила такі якості як час складної рухової реакції, швидкісну силу, здатність до диференціації зусиль, здатність до диференціації рухів у просторі, здатність динамічної рівноваги і швидкість одиночного руху. Для учасники курсів підвищення кваліфікації характерні подібні показники щодо оцінювання вище згаданих параметрів, різниця між двома групами опитаних є незначущою ($p > 0,05$).

Відносно нижче у порівнянні з іншими якостями респонденти оцінили такі якості як аеробна витривалість (3,9–4,1 бала), час складної рухової реакції (4 бала) та гнучкість (3,9–4 бала).

Аналіз відповідей респондентів демонструє, що проаналізовані фізичні якості на їх думку мають важливе значення у структурі фізичної підготовки військовослужбовців і є найбільш затребуваними. Експерти високо оцінили важливість усіх зазначених показників, за більшістю параметрів отриманий результат був «вище середнього». Нами підтверджено думки фахівців [1, 7] щодо важливості координаційних здібностей та спритності військовослужбовців у професійній діяльності. Однак на думку авторів [7] значення мають ще загальна витривалість та статична витривалість м'язів тулуба.

Загальна фізична підготовка формує та розвиває у військовослужбовців, окрім фізичних якостей (витривалості, сили, спритності), такі професійно важливі якості як рішучість, впевненість у власних силах та психічну стійкість. Доведеною є важливість для професійної діяльності військовослужбовця наступних якостей: здатність до швидкої самоорганізації та організації інших, високий розвиток витривалості, швидкість реакцій, висока волевовільна саморегуляція, висока психічна та емоційна стійкість, здатність зосереджуватися на об'єкті необхідну кількість часу [5].

Практичний досвід та результати наукових досліджень свідчать, що фізична підготовка є важливим засобом забезпечення високого рівня боєздатності військовослужбовців [1, 6, 8]. Вона є невід'ємною частиною службової підготовки, сприяє підвищенню працездатності та швидшому відновленню рівня боєготовності в екстремальних умовах [2, 12].

Висновки. За результатами опитування двох груп респондентів (інструкторів інструкторів з фізичної підготовки і спорту та учасників курсів підвищення кваліфікації) можна стверджувати про важливість гармонійної фізичної підготовленості військовослужбовця. Водночас найбільш важливими для професійної діяльності, на думку опитаних, є час простої реакції на зоровий подразник, здатність до утримання статичної рівноваги та координованість рухів.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі пов'язані з обґрунтуванням та розробленням рекомендацій щодо розвитку найбільш важливих фізичних якостей військовослужбовців.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Дідковський В.А., Бондаренко В.В., Кузенков О.В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України : навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОРМ Кандиба Т.П., 2019. 98 с.
2. Інструкція з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України : С.В. Лещеня, І.П. Орленко, А.О. Мелешко, С.С. Забродський. За заг. ред. О.Н. Мальцева. Київ, 2014. 140 с.
3. Костів С., Кувшинов О., Нечепурний В., Бондар Д. Удосконалення навичок військовослужбовців з рукопашного бою засобами кросфіту. Військова освіта : зб. наукових праць. Київ. 2022. №2 (46). С. 137-149.
4. Міліх Є.Г. Зарубіжний досвід фізичної підготовки та спорту у збройних силах провідних країн світу. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту збройних сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України 29–30 листопада 2017 року. НУОУ ім. Івана Черняхівського; за заг. ред. В.І. Свистун, О.В. Петрачкова. К., 2017. С. 109-111.
5. Москаленко Н.В., Откидач В.С. Формування психофізичної готовності військовослужбовців засобами спеціальної фізичної підготовки. Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні процеси фізичної культури : зб. наукових праць. Київ, 2022. №9 (154). С. 63-67. DOI 10.31392/NPU-ps.series15.2022.9(154).15
6. Ольховий О.М. Теоретико-методичні засади системи фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів. Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра наук з фіз. вих. і спорту, спец. 24.00.02 фізична культура, фізичне виховання різних груп населення / О.М. Ольховий. Київ, 2013. – 40 с.
7. Пронтенко К.В., Русанівський С.В., Безпалый С.М., Запорожанов О.В., Юр'єв С.О., Штома В.Д., Корнійчук Ю.М. Професійно важливі фізичні якості курсантів – майбутніх фахівців технічних спеціальностей. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2019. № 11(119). С.138-142. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/27841>
8. Романчук С.В., Тичина І.В., Одеров А.М., Романчук В.М., Большаков О.О., Ролук О.О., Фіщук І.М. Рекомендації офіцерам щодо організації та методики індивідуального фізичного вдосконалення. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2022. № 9(154). С. 91-96.
9. Романчук С.В. Теоретико-методологічні засади фізичної підготовки курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ Збройних сил України : дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / С. В. Романчук. Львів, 2013. – 540 с.
10. Сергієнко Ю. П. Спеціальна фізична підготовка у системі професійного навчання фахівців податкової міліції : автореф. дис. ... канд. наук. з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / Ю. П. Сергієнко. Харків, 2005. – 19 с.
11. Houlihan B. Green M. Comparative Elite Sport Development: system, structures and public policy. Oxford, 2008. 320 p.

12. Oderov A. Analysis of the level of physical fitness of cadets of the Military College of Sergeants at the stage of primary. Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe, 2022. Vol. 5, no. 1, pp. 93-102.

13. Pavlova, I., Zikrach, D., Shvets, V., Petrytsa, P., Ortenburger, D., Langfort, J. Profiles of academic motivation and wellbeing of physical education and sports instructors of internal affairs establishments: a person-centered approach based on self-determination theory. Phys Act Rev, 2022. Vol. 10, no 2, pp. 1-11. doi: 10.16926/par.2022.10.16

References

1. Didkovskii, V.A., Bondarenko, V.V., Kuzenkov, O.V. (2019). Physical training of employees of the National Police of Ukraine: training. Manual. Kyiv: National. Acad. internal cases, FOP Kandyba T.P. 98 p. (in Ukrainian).

2. Instruction on the organization of physical training in the National Guard of Ukraine: S.V. Leshchenya, I.P. Orlenko, A.O. Meleshko, S.S. Zabrodskiy In general ed. O.N. Maltseva Kyiv, 2014. 140 p. (in Ukrainian).

3. Kostiv, S., Kuvshinov, O., Nechepurny, V., Bondar, D. (2022). Improving hand-to-hand combat skills of servicemen using crossfit. Military education: coll. scientific works. Kyiv. Vol. 2 (46). P. 137-149. (in Ukrainian).

4. Milykh, E.H. (2017). Foreign experience of physical training and sports in the armed forces of the leading countries of the world. Materials of international science and practice conf. Modern trends and prospects for the development of physical training and sports of the armed forces of Ukraine, law enforcement agencies, rescue and other special services on the path of Euro-Atlantic integration of Ukraine November 29-30, 2017. NUOU named after Ivan Chernyakhovskiy; in general ed. V.I. Svystun, O.V. Petrachkova. K., P. 109-111. <https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/55356324> . (in Ukrainian).

5. Moskalenko, N.V., Otkidach, V.S. (2022). Formation of psychophysical readiness of military personnel by means of special physical training. Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanova. Series 15, Scientific and pedagogical processes of physical culture: coll. scientific works. Kyiv, Issue 9 (154). P. 63-67. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.9(154).15 . (in Ukrainian).

6. Olkhov, O.M. Theoretical and methodological principles of the system of physical training of cadets of higher military educational institutions. Autoref. Diss. for obtaining sciences. stupa Doctor of Sciences in Phys. exit and sports, special 24.00.02 physical culture, physical education of different population groups. / O.M. Olkhov. Kyiv, 2013. – 40 p. (in Ukrainian).

7. Pronenko, K.V., Rusanivskiy C.V., Bezpaly, S.M., Zaporozhov, O.V., Yuryev, S.O., Shtoma, V.D., Korniyuchuk, Yu.M. (2019). Professionally important physical qualities of cadets - future specialists in technical specialties. Scientific journal of the NPU named after M.P. Drahomanova. 2019. No. 11(119). P.138-142. URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/27841>

8. Romanchuk, S.V., Tychna, I.V., Oderov, A.M., Romanchuk, V.M., Bolshakov, O.O., Rolyuk, O.O., Fishchuk, I.M. (2022). Recommendations to officers regarding the organization and methods of individual physical improvement. Scientific journal of the NPU named after M. P. Drahomanov, Issue 9 (154). pp. 91-96. (in Ukrainian).

9. Romanchuk, S.V. Theoretical and methodological principles of physical training of cadets of military educational institutions of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine: dissertation. ... doctor of sciences in physics. education and sports: 24.00.02 / S. V. Romanchuk. Lviv, 2013. 540 p. (in Ukrainian).

10. Sergienko, Yu. P. Special physical training in the system of professional training of tax police specialists: autoref. thesis ... candidate of science with physics education and sports: 24.00.02 / Yu.P. Sergienko. Kharkiv, 2005. 19 p. (in Ukrainian).

11. Houlihan, B., Green, M. (2008). Comparativ Elite Sport Development: system, structures and public policy. Oxford. 320 p.

12. Oderov, A. (2022). Analysis of the level of physical fitness of cadets of the Military College of Sergeants at the stage of primary. Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe. Vol. 5, no. 1, pp. 93-102. (in Polish)

13. Pavlova, I., Zikrach, D., Shvets, V., Petrytsa, P., Ortenburger, D., Langfort, J. Profiles of academic motivation and wellbeing of physical education and sports instructors of internal affairs establishments: a person-centered approach based on self-determination theory. Phys Act Rev, 2022. Vol. 10, no 2, pp. 1-11. doi: 10.16926/par.2022.10.16

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.10(170).34

Шлямар І.Л.

**кандидат наук з фізичного виховання і спорту, заслужений працівник фізичної культури і спорту
України, завідувач кафедри спеціальної та бойової підготовки Національної академії Служби безпеки України,
Воронцов О.С.**

**кандидат педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та бойової підготовки Національної академії
Служби безпеки України,**

ПОРІВНЯННЯ СИСТЕМ ОЦІНЮВАННЯ З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ ПРОВІДНИХ КРАЇН НАТО

У статті висвітлено перевірені комплекси та нормативи з фізичної підготовки в Збройних силах провідних країн НАТО, вивчено та проаналізовано зміст фізичної підготовки, нормативну базу з організації фізичної підготовки зазначених країн, проведення перевірки фізичної підготовки й системи оцінювання як військової частини (підрозділу) в цілому, так особисто кожного військовослужбовця різних родів і військ. Також у статті висвітлено чинники, що визначають створення системи фізичної підготовки, її нормативну базу, умови проведення перевірки фізичної підготовки й системи оцінювання в силах сектору безпеки і оборони України у цілому та в Службі безпеки України зокрема з врахуванням вимог сьогодення та досвіду бойових дій під час повномасштабної агресії з боку російської